

УДК 17.023.36:39:94(477.87)(045)

## ЗАКАРПАТТЯ: СПЛЕТЕНІСТЬ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ

Деркач О.О., Мовчан К.М.

### TRANSCARPATIA: THE INTEGRATION OF HISTORY AND CULTURAL TRADITIONS

Derkach Oksana, Movchan Kateryna

*В статті розглядається історичний розвиток та культурна спадщина Закарпаття, досліджуються історичні етапи його розвитку, відзначаючи періоди влади різних державних утворень, а також аналізуються унікальні культурні традиції та національні особливості, які роблять Закарпаття неповторним та відображаються у сучасній правовій системі, впливають на його розвиток.*

**Ключові слова:** історія, правова спадщина, культурні традиції, Закарпаття, історичні пам'ятки.

*Transcarpathia, with its varied history, is reflected in the legal systems that have been formed in these lands over the centuries. The legal heritage of the region reflects its cultural diversity and the influence of the various civilizations that have influenced it. In this article, we will consider the history and cultural traditions of Transcarpathia, which are reflected in the modern legal system and influence its development. The article examines the historical development and cultural heritage of Transcarpathia, providing an overview of key events and influential aspects that determined the modern image of the region. The historical stages of its development are studied, noting the periods of power of various state entities, as well as analyzing the unique cultural traditions and national features that make Transcarpathia unique. Further, the article examines the current challenges and opportunities of the region, pointing out its potential for the development and preservation of cultural heritage in the conditions of the modern world. This article examines the interweaving of history and cultural traditions of Transcarpathia, noting their influence on the formation of the unique identity of this region.*

**Key words:** history, legal heritage, cultural traditions, Transcarpathia, historical monuments.

У Закарпатській області, яка межує з Польщею, Румунією, Словаччиною, Угорщиною, мирно співіснують різні релігійні конфесії та національності, взаємодоповнюючи і розвиваючи культуру, традиції та освіту. Цей край завжди привертав увагу своєю вишуканістю і містичністю, яка пронизує кожен його куточок. Сплетіння історичних подій та культурних традицій робить Закарпаття неповторним, надаючи йому особливого шарму та привабливості. Закарпаття, як унікальний регіон на заході України, завжди привертало увагу своєю багатшаровістю історії та культурних традицій. Цей край, зі своєю неповторною атмосферою та розмаїттям етнічних груп, відображає довгу і складну історію та спадщину різних цивілізацій, що тут зустрічалися.

Вона включає в себе періоди влади різних держав та етнічних груп, які

вплинули на формування правових традицій регіону. Наприклад, традиції угорського, словацького, румунського та інших народів, які колись мешкали на Закарпатті, відображаються у сучасних правових нормах, які регулюють права та обов'язки мешканців регіону.

Історія Закарпаття – це виткана зі складних ниток подій, що переплітаються протягом віків. За свою історію цей регіон був частиною різних держав і імперій, від Австро-Угорщини до Чехословаччини, від Радянського Союзу до сучасної України.

Дослідники історії Закарпаття Е. Балагурі, І. Гранчак, Д. Данилюк, В. Ілько, Г. Павленко, В. Пальок зазначають, що «багатовікове перебування Закарпаття під владою іноземних поневолювачів сприяло появі численного неукраїнського населення, особливо в містах та промислових центрах сільської місцевості деяких районів. Попри це, автохтонне населення становило в II половині XIX – на поч. XX ст. основну частину населення краю» [1].

Кожен період залишив свій слід у культурному та історичному розвитку Закарпаття, створюючи унікальне поєднання традицій та впливів. Сплетіння різних правових традицій у Закарпатті створює не лише унікальну систему права, але й відображає глибокі аспекти духу та традицій цього регіону. Кожна етнічна група, що мешкала на Закарпатті протягом історії, внесла свій внесок у формування правових норм і принципів. Наприклад, угорська традиція права може відзначатися акцентом на правах власності та сімейного права, тоді як румунська традиція може віддавати перевагу принципам спадщини та земельних прав. Румунські правові концепції можуть виявитися у сферах, таких як цивільне право та адміністративна система.

В Закарпатті також проживали словацькі та єврейські громади, які приносили з собою власні правові традиції та звичаї, включаючи релігійні та культурні практики.

Всі ці елементи створюють складну та багатшарову систему права на Закарпатті, яка відображає багатство та різноманітність культурного та історичного досвіду регіону. І хоча вони можуть відрізнятися за деякими

аспектами, вони також взаємодіють та об'єднуються для створення унікальної правової системи, яка відображає дух та традиції Закарпаття.

У сучасних умовах Закарпаття стикається з численними правовими викликами, включаючи гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, захист прав меншин та розвиток правової свідомості серед населення. Проте, історичний досвід та культурні традиції Закарпаття слугують важливим джерелом для вирішення цих викликів та розвитку сучасної правової системи регіону.

Культурні традиції Закарпаття є невід'ємною складовою частиною його ідентичності, яка відображає глибину і різноманіття цього регіону. Мозаїка символів, що складається з унікальних народних звичаїв, ремесел, фольклору, музики та мистецтва, створює неповторну атмосферу, яка зберігається та передається з покоління в покоління.

У Закарпатті збереглися давні народні традиції, які стали символами регіону. Карпатські весілля, наприклад, відображають багатство та колорит звичаїв українського народу, відзначаючи важливі події в житті сім'ї та спільноти. Народні ремесла, такі як різьблення на дереві та гончарство, не лише передають унікальний естетичний досвід, а й відображають спосіб життя і взаємозв'язок людей із природою. Багата музична спадщина кобзарів та бандуристів, з історією, що сягає далеко у минуле, є важливим елементом культурного життя регіону, який надихає та об'єднує людей.

Ці культурні традиції є не лише джерелом національної гордості, але й важливим фактором збереження історичної спадщини та культурного розвитку Закарпаття. Вони відображають багатство і різноманітність національного складу та історичного досвіду регіону, а також слугують міцним зв'язком між минулим, сучасним та майбутнім. Культурні традиції Закарпаття відіграють ключову роль у формуванні та збереженні ідентичності цього унікального регіону. Регіон активно розвивається в галузі туризму, виноробства, сільського господарства та інших галузей, зберігаючи при цьому свою унікальну ідентичність. Відновлення і реконструкція історичних пам'яток, розвиток

культурних подій та фестивалів допомагають зберегти та відродити дух Закарпаття в сучасному світі.

Закарпаття – це не просто територія на мапі, а справжня скарбниця історії та культури. Сплетіння історичних долей і культурних традицій робить цей край особливим і привабливим для вивчення та дослідження. Пригадуючи минуле і приймаючи сучасні виклики, Закарпаття залишається живою легендою, яка продовжує чарувати своєю неповторністю та красою. Цей край відкриває перед нами безмежні можливості для дослідження і поглиблення знань про багатий культурний та історичний контекст регіону.

#### Список використаних джерел

1. Нариси історії Закарпаття / авт. кол.: І. М. Гранчак, Д. Д. Данилюк, Е.А. Балагурі, В.І. Ілько, Г. В. Павленко, В. В. Пальок. Ужгород: Госпрозрахунковий РВВ Закарпатського обл. управління по пресі, 1993. Т. I. З найдавніших часів до 1918 р. 436 с.

#### References

1. Hnanchak, I. M., Danyliuk, D. D., Balahuri, E.A., Ilko, V.I., Pavlenko, H. V., and Palok, V. V. authors collective. 1993. *Narysy istorii Zakarpattia. T. I. Z naidavnishykh chasiv do 1918 r. [Essays on the history of Transcarpathia. T. I. From the earliest times to 1918]*. Uzhhorod: State self-supporting RWV of the Zakarpattia region. press management.



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>